

Od roku 1997, který považujeme za pomyslný milník našich novodobých dějin, proběhlo už několik lokálních povodňových katastrof, během nichž naši občané solidárně vypomáhali, často peněžitými dary (a ty postižená oblast opravdu potřebuje).

At' už to byla živelná povodňová záplava obce Kounov na Rychnovsku roku 1998, nebo děsivá povodňová katastrofa, která postihla velké území Čech v roce 2002, pomáhali jsme – stejně tak i po ničivém tornádu, které zasáhlo Litovel v roce 2004. Ve všech případech nestálí občané naší obce stranou. Prožívali s postiženými jejich osudové chvíle a hmotně, především ale finančně, pomáhali. Doufáme, že jím to jejich strádání alespoň trochu ulehčilo. Nakonec – zažili jsme takové chvíle sami, víme tedy, co pomoc, byť třeba nevelká, znamená.

Rok 2009 se vyznačuje katastrofálními záplavami obcí v podhůří Jeseníků a Rychlebských hor. Naše obec reaguje na povodňové události vyhlášením sbírky. Ve dnech 4.– 5. června je ze 130 střeňských domácností do kasičky vloženo 83 500 korun. Na základě doporučení Bezpečnostní rady Olomouckého kraje je sbírka směrována do povodní nejvíce zdevastované obce Skorošice, v níž byly v sobotu 27. června prudkou, hned dvojí „bleskovou“ povodňovou vlnou zasaženy téměř všechny domy, strhány mosty a zdemolovány komunikace.

16.–20. 5. 2010 – květnové záplavy Olomouckého kraje. Prudké deště v Beskydech rozvodnily řeku Bečvu vysoko nad 3. stupeň, v Hranicích hladina místy stoupala až o 5 metrů. Povodňová vlna postupuje záplavami v Hranicích, Lipníku a v Přerově; nejvíce běsní v Troubkách, Rohatci a v další obcích. Nejpostiženější obcí jsou však Troubky, které voda opět zatopila až do tří čtvrtin. Obyvatelé vesnice zažívají obdobný katastrofický scénář, jaký už si prožili před třinácti lety; znovu prchají ze svých domovů, evakuováno je více než 500 osob...

Květnové záplavy způsobily škody za více než jednu miliardu korun, největší materiální pohromu však utrpělo Hranicko a Přerovsko.

POVODEŇ V ČERVENCI 1997

Průřez povodní 1997 má být živým dokumentem pohnuté doby, kterou sice prožívali všichni občané Střeně, některé ale postihla mnohem citelněji. Je to popis veškerého dění, které s sebou všední dny a měsíce, které po povodni následovaly, přinášely. Základem kapitoly jsou denní záznamy a údaje z nespočtu jednání a setkání, která ovlivnila budoucí život naší vesnice.

Převážná část obsahu je zaměřena na fakta, technické údaje a data, včetně obrazové dokumentace, kterou najdete v příloze. Následující část zdokumentoval a seřadil Vladimír Kamínek, obrazovou část Ing. Ivo Machar, Hubert Sedlář ml. a Vladimír Kamínek.

Jestliže dokument o povodni nesplní vaše očekávání, budíž na omluvu uvedeno pouze to, že doba na jeho vytvoření byla časově ohrazena. Přesto jsme se ho snažili připravit tak, aby co nejvěrněji zachytí okamžiky doby a maximální množství všeho, co se v té době dělo, prostě aby obsahoval veškeré dostupné informace. Neměly by upadnout v zapomnění.

7. červenec roku 1997 představoval pro oblast Pomoraví, stejně jako pro velkou část naší země, počátek zničující povodně, která zanechala nesmazatelné stopy v duších lidí i na krajině. V historii naší obce nemá obdobu... Během několika okamžiků se osudy mnoha našich spoluobčanů změnily. Vytopeni byli všichni, ale někteří přišli i o veškerý majetek, o nenahraditelné památky na své bližní. Během jediné noci se zřítilo více než 30 stavení a 88 občanů přišlo o střechu nad hlavou. Běsnícímu životu neunikla ani základní škola, i ona byla citelně poškozena.

Není pamětníka, není dokladu vyprávějícího o záplavové vlně, která by proletěla Moravou od její severní hranice až dolů k jihu. O vlně, jíž padly za oběť desítky a desítky obcí, tisíce domů. O vlně, která by svým ničivým dotekem tak poznamenala desetitisíce našich nejbližších – našich spoluobčanů, Čechů, Moravanů i Slezanů.

V době, kdy povodňová vlna dosahovala ve Střeni vrcholu a rozběsený vodní živel s neutuchající silou ničil všechno, co mu stálo v cestě, zápasil každý nás obyvatel o záchrannu svého majetku – a v mnohých případech i o holý život.

Všechny dramatické události se ve dnech bezprostředně po povodni staly zdrojem nového vzepětí a odhodlání místních lidí poprat se s krutou realitou. Obětavých lidí a dárců jak humanitární a finanční pomoci, tak i pomoci fyzické (přicházeli studenti a dobrovolníci) bylo nesčetné. Pomáhali jednotliví občané, podniky i podnikatelé nejen ze sousedních obcí, ale z celé vlasti. Pomoc přicházela i ze zahraničí.

Všichni tito lidé ve chvílích pro obyvatele naší obce nejtežších svými projevy sounáležitosti a lidství pomohli nejvíce. Nejen okamžitou a neocenitelnou pomocí při zabezpečování těch nejzákladnějších životních funkcí vesnice, ale i při její pozdější obnově. Všichni se svojí pomocí i skutky nesmazatelně vepsali do povědomí místních lidí.

Meteorologické souvislosti vzniku povodní

Pro vznik a vývoj povodně byla určující dvě období velkých srážek, zasáhly naše území ve dnech 4.–9. 7. 1997 a brzy poté 17.–21. 7. 1997. Obě období byla způsobena postupující tlakovou nízí, jež několik dní zůstala „viset“ nad střední Evropou. V jejím týlu proudil nad naše území vlhký teplý vzduch, který přinesl vydatné srážky. V oblasti Jeseníků a Beskyd za 5 dní dosáhly srážky v čase povodní 500 mm. Tak vysoké srážky jsou v přírodních podmínkách ČR zcela mimořádné.

Před první vlnou srážek byla vodnost toků nízká a průtoky pod dlouhodobým červencovým průměrem. V důsledku srážek rychle vystoupily hladiny menších toků v horských a podhorských oblastech. Děšť neustával, povodně proto postupovaly do středních a dolních úseků.

Na většině těchto toků byly přestoupeny hladiny odpovídající stoleté povodni, došlo k rozsáhlým rozlevům a devastaci koryt a objektů v zatopených územích. Na středním a dolním úseku řeky Moravy bylo vodním živlem protrženo několika ochranných hrází a zatopena byla rozsáhlá území, takže povodeň postupovala spíše krajinou než korytem toku. Průtoky v kulminaci na řece Moravě v úseku Moravičany – Olomouc dosáhly 680 m³/sec.

Pro srovnání uvádíme, že běžný průtok Moravy ve Střeni se v letním období pohybuje kolem 10 m³/sec.

Po 18. 7. bylo druhou povodňovou vlnou zasaženo území při povodí Opavy, Odry, Svatky, v Čechách na horním Labi, Jizeře, Chrudimce. Ve srovnání s kulminačními průtoky první vlny byly kulminace druhé vlny zhruba třetinové.

Souhrn povodňových škod

Během povodní bylo evakuováno cca 26 500 osob, z toho 3 427 letecky. Povodní bylo postiženo celkem 338 měst a obcí ve 34 okresech.

Celkové přímé povodňové škody se odhadují na 60 miliard Kč.

V přímé souvislosti s povodní zemřelo 60 lidí.

Bylo poškozeno 1 850 km silnic.

Zničeno bylo 48 mostů, poškozeno 851.

2151 bytů bylo zcela zničeno.

Nouzově ubytováno bylo 10 884 osob.

Počátek a průběh prvních hodin povodně v obci

Pondělí 7. 7. 1997

Obec žije všedním životem, svými problémy a starostmi. Od soboty vytrvale a velmi vydatně prší. Koryto řeky Moravy se postupně naplňuje, to už ovšem Střeň zažila bezpočtukrát v minulosti. Od ranních hodin postupně dochází k rozlevu vod do okolních lesů.

Starosta vydává příslušné pokyny, svolává členy povodňové komise a žádá o maximální ostrážitost. Současně vydává příkaz k instalaci připravených „šoupáků“ do tělesa hráze. Stav hrází, zvyšující se hladina v Moravě a rozlevy v lese jsou v průběhu dne pravidelně kontrolovaný.

19.00 – hladina rozlevů se zvyšuje, už je ve stadiu, že zaplavila hřiště do výše cca 60 cm. Zasedá obecní zastupitelstvo, předseda povodňové komise informuje o provedených opatřeních a o stavu hrází – zatím jsou neporušeny. Situace je vyhodnocena jako velmi vážná.

Obyvatelé obce přicházejí na silnici u řeky Moravy a s obavami sledují vývoj událostí.

22.00 – na obecním úřadě situaci vyhodnocuje krizový povodňový štáb. Vzhledem k tomu, že obec nemá absolutně žádné další informace

o budoucím vývoji situace či jeho tendencích, vyhlašuje štáb opatření, která jsou s ohledem na prudké zvyšování hladiny – o 17 cm za hodinu – dostupná.

První průtočná propust u vesnice je až po okraj naplněna protékající vodou.

22.30 – krizový štáb znova situaci vyhodnocuje. Hrozí zaplavení obce, nápor vody na hráze je obrovský, je tu reálná možnost jejich protržení. To by znamenalo přímé ohrožením obyvatel a majetku. Proto štáb rozhoduje okamžitě odbourat část silnice směrem ke Lhotě, která vytváří postupujícím vodám příčnou hráz. Opatření by mělo nárůstu hladiny na západní straně hrází zamezit a zabránit průniku vody do obce.

Současně jsou občané obecním rozhlasem vyzváni k pohotovosti a informováni o reálné možnosti, že živel během nočních hodin překoná hráze. Starosta se vytrvale pokouší navázat spojení se záchrannými jednotkami.

0.00 – krizový štáb už zasedá nepřetržitě; pokusy o spojení a navázání kontaktu jsou stále marné. Situaci je proto nutno řešit vlastními silami s použitím všech dostupných prostředků. Podle zpráv Povodí Moravy hladina na přítoku – měřeno v Moravičanech – neustále stoupá. Obec dostává zprávy o pohybu hladiny s předstihem pouhých pěti hodin.

Hlídky hlásí, že vodní živel překonal hráze u železniční trati a za kulturním domem. První voda se v obci objevuje u stavení Květoslava Havlíčka. Starosta navázal kontakt s Okresní správou silnic a Povodím Moravy – Jaroslav Čížek okamžitě organzuje zajištění těžké techniky (těžkotonážního bagru) k průrazu silnice.

Hladina neustále stoupá – rychlosť 17 cm/hodinu.

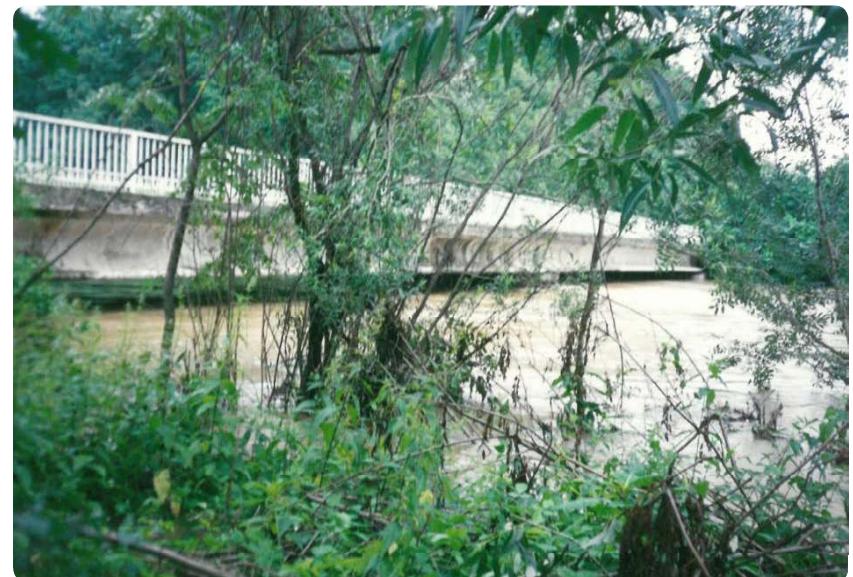
Úterý 8. 7.

2.30 – přijíždí technika na proražení silnice. Voda se do obce valí od západu. Rozsah poškození hrází není možné kvůli nepřístupnému terénu a nočním hodinám přesně lokalizovat.

5.30 – překop v silnici je dokončen. I přes toto opatření je situace neudržitelná. S přicházejícím rozedněním povodňové hlídky lokalizují místa narušených hrází.

Voda se dostala až do středu obce.

6.00 – obecní síréná svolává dobrovolníky na plnění pytlů pískem, které probíhá za kulturním domem, traktor je naváží na hráze. Akce po hodině

Morava 8. 7. 1997

Kaplička při povodni 1997

končí – přes rozbahněný terén se pytle na místo určení prostě převézt nedají. Proud a prudký nárůst hladiny jakýkoliv přístup k hrázi znemožňuje.

7.30 – střed obce se rychle zaplňuje vodou. Obyvatelé všemi silami a co nejrychleji zabezpečují svá obydlí, mají-li ještě možnost, zachraňují i vybavení bytů, zvířectvo...

Starostovi se podařilo znovu spojit s povodňovým okresním centrem Olomouc, informuje ho o stavu povodně v obci. Zdůrazňuje, že je situace v obci kritická a v následujících hodinách bude zřejmě nutná evakuace obyvatel. Zároveň žádá o poskytnutí pomoci při případném odstřelu hráze na odtokové straně, který by mohl pomoci vyrovnat hladiny v obci a v lese za Zalázkem. Odpověď povodňového centra je, že odstřel může být proveden jen se souhlasem přednosti okresního úřadu.

Těžká technika nepřipadá v úvahu pro nepřístupný terén.

8.00 – situace se stává kritickou. Starosta obecním rozhlasem vyhlašuje stav nejvyššího ohrožení a dává obyvatelům nejdůležitější pokyny k překonání dalších 24–48 hodin, informuje i o zajištění zásob potravin a pitné vody. Upozorňuje starší občany, kteří by mohli být v ohrožení, aby včas požádali o pomoc své sousedy nebo obecní úřad. Cennosti je třeba uložit do vyšších poloh v domě.

V dopoledních hodinách je obec zcela odříznuta od okolních lokalit.

8.30 – je odpojen elektrický proud.

Místní občané František Žatka starší a mladší (oba jsou zaměstnaní u vojska) aktivují vojenskou posádku z Nových Zámků u Mladče. Přijíždí obci pomáhat, velí plk. Ing. Václav Mráz. Vojsko objíždí obec a nabízí pomoc při svozu lidí i domácího zvířectva. Otevřít venkovní dveře některých domů je skoro nemožné, pro značný proud rychlé tekoucí vody u mnoha domů přímo nemožné.

Výška hladiny na několika místech v obci dosahuje až 150 cm.

14.00 – voda do obce proudí řečistěm od západní hráze, jeho šířka už je celý jeden kilometr. Voda je studená, silně zakalená, proud je prudký a strhává všechno, co stojí vodě v cestě – ploty, vrata, skládky dřeva, vyplavuje žumpy. Pohybovat se ve vodě je skoro nemožné a velice nebezpečné.

Josef Frantík proráží východní hráz na odtokové straně obce nakladačem. Organizací dobrovolníků k ručnímu překopu hráze ve spolupráci s vojáky je pověřen Zdeněk Hladiš. Oblast obce je sledována vrtulníky, obcí neustále projíždí vojsko s vyprošťovacím vozidlem pro případ okamžité pomoci.

Kříž u Hradilového při povodni 1997

Střeň 9. 7. 1997

Narůstání hladiny během nočních hodin ustává.

Nikdo z těch, kteří po strastiplném dnu uléhají v provizorních podmínkách na svých půdách či v podkrovních pokojích, natěsnání mezi nábytkem a vynesenými částmi zařízení bytu, netuší, jak dramatický bude průběh nadcházející noci. V příštích několika hodinách se změní osudy mnoha rodin, jistotu domova vystřídá nicota a beznaděj. Mnozí si prozatím plně neuvědomují, co se vlastně přihodilo. Možná proto, že se člověk instinctivně ohrožení brání, možná proto, že alespoň zůstal naživu.

Středa 9. 7.

Středeční rozednění je obrazem zkázy, provází ho bezmoc a beznaděj. Lidi stojí proti přírodní síle, která zjevně vyžaduje respekt.

V noci z 8. na 9. července se zřítily tyto domy: u Jaroslava Navrátila, č. 5; Jana Zdražila, č. 46; Miloše Smékala, č. 34; Jaromíra Smékala, č. 44; Petra Němečka, č. 28; Miroslava Ševčíka, č. 72; Miroslava Pluskala, č. 68; Miroslava Uvízla, č. 120; Stanislava Olšanského, č. 18; Radka Kainara, č. 50; Jiřího Večeři, č. 54; Jiřího Večeři, č. 56; Jiřího Koutnáka, č. 66; Milana Urama, č. 67; Huberta Uhra, č. 7; Květoslava Hanáka, č. 33; Boženy Žatkové, č. 92; Anny Lukešové, č. 57, a Jana Ponce, č. 53.

Sotva se rozední, přilétají nad Střeň vrtulníky. Vojáci evakuují osoby z povodní postižených domů a rozvážejí je do sousedních obcí – do Štěpánova, Příkaz, Červenky a Uničova.

Při evakuaci zemřel Vojtěcha Dostál, nepřežil převoz vrtulníkem.

7.00 – zaznamenáno snížení hladiny, cca 10 cm od maxima.

Průtok Moravou je nyní podle hlášení $670 \text{ m}^3/\text{s}$. Řeka se rozlila do šíře neuvěřitelných sedmi kilometrů, je všude – od silnice do Příovic teče skrze Střeň, Lhotu, až po část Nákla zvanou Kravařov. Zatopena je i Litovel a všechny obce ve směru toku řeky Moravy, záplava se nevyhnula ani Olomouci. Pod vodou je Červenka, Tři Dvory, Chořelice, Rozvadovice, Unčovice, Březové, Hynkov, Horka a Chomoutov.

12.00 – zaznamenán pokles hladiny, je asi o 20 cm od maxima.

Členka zastupitelstva Ludmila Šléglová organizuje dovoz pečiva. Jeho přidělováním jsou pověřeni: Ludmila Šléglová, Jiří Lón, Pavel Kamínek a starosta. Vojáci přivezli z pekáren v Uničově 200 ks chleba a 520 rohlíků. Pečivo je po obci rozváženo vojenským autem, lidé si ho přímo z něj podle potřeby berou. Zbytek je pak uskladněn ve škole.

Povodeň 9. 7. 1997

Náves 8. 7. 1997

15.30 – nebezpečí týkající se podemílání domů stále přetrvává, obec je nezbytné odvodnit. Vzhledem k tomu, že hladina nenarůstá, můžou se rozšířit otvory ve východní hrázi. Jde o nezbytné opatření, pomůže odtoku vody z vesnice, hladinu vody by to mělo podstatně snížit.

Starosta jede s vojáky na povodňové centrum do Litovle ohledně odstřelu hráze. Nakonec zajišťuje odstřel vojenští pyrotechnici, které zajistil plk. Václav Mráz z posádky v Mladči. Odstřel probíhá až v nočních hodinách, vojáci se do Střeně přemisťovali až z Bruntálska.

18.30 – starosta s ženisty se vrací do obce, v níž se právě rozšířila poplašná zpráva o přílivové vlně ze západu. Ihned ověřuje věrohodnost této zprávy na povodňovém štábě v Litovli, volá z obecního úřadu v Pňovicích – ve Střeni telefonické spojení nefunguje.

Naštěstí jde skutečně jen o poplašnou zprávu, nic takového nehrozí. Obyvatelé obce tomu ale, po hrůzách, které zažili, nechtejí uvěřit. Přesvědčit je o tom, že jde opravdu o poplašnou zprávu, je nelehké. Vzhledem k tomu, že nejde elektrárna, jsou o tom informování megafonem z vojenského auta, které v méně zaplavených částech projíždí obcí.

19.40 – zajišťuje se pitná voda na příští den.

20.15 – občané upozorňují na tři cizí osoby, podezírají je z rabování, viděli je, jak zkousejí otevírat auta. Na štábě je rozhodnuto vytvořit tříčlenné skupiny, které budou v noci hlídat obec. Současně je o možnosti rabování vyrozuměna i Policie ČR s tím, aby u příjezdových cest do obce postavila hlídky – měly by návštěvám nevítaných hostů zabránit.

Obecní úřad shromažďuje informace o občanech umístěných mimo obec.

Situace je stále vážná, obec je odříznuta od světa, telefony jsou hluché. Stav vodní hladiny před setměním je 35 cm pod maximem. Dobrou zprávou je, že celý den nepršelo a noční obloha je jasná.

Zprávy republikové

Olomouc je zatopena, některé mosty jsou strženy, část města je evakuována (Černovír, Lazce). Kalamita se přesouvá na jih Moravy, do Kroměříže. Sever Moravy překonal vrchol pohromy.

Černá bilance: k večeru tohoto dne je v obci zaznamenáno 18 zřícených domů. 19 střešských občanů je umístěno v tělocvičně pňovické školy. Střešský obecní úřad o jejich potřeby v co nejvyšší míře pečeje, pravidelně je pro ně zabezpečována i strava.

Stavení Poncovo č.p. 53 a Krčoslava Hanáka č.p. 33

Střed obce u Ošťádalů 8. 7. 1997

Čtvrtek 10. 7.

Po nočním odstřelu půlmetrového náspu u Studánek hladina pomalu klesá.

9.00 – jedná povodňový štáb ve složení: starosta, Julius Sanislo, Miloš Kovář, Rostislav Hladiš, Jiří Mojžíš, Jaroslav Olšanský. Program: řešení konkrétních úkolů souvisejících se zabezpečením životně důležitých potřeb obce.

Do vesnice přijíždějí dobrovolníci z Pňovic a Štěpánova. Všichni pomáhají, kde je potřeba. Starosta Pňovic Mojmír Chabičovský podporuje organizování pomoci zvenčí.

Hlavním úkolem je co nejrychlejší odvoz nemocných a zraněných do nemocnice ve Šternberku – ze zaplavených míst jsou k nádraží sváženi na korbě nákladního auta.

Organizován je i svoz mrazáků do Pňovic a Štěpánova, zajišťují ho místní autodopravci, zemědělci a dobrovolníci. S nabídkou techniky přichází firma Termal, Tifenzbach, Šoja Šternberk, Ošt'ádal Karel. Na obecním úřadě se hromadí další a další nabídky techniky.

Během dne jsou mnozí naši občané dopravováni k ošetření do nemocnice ve Šternberku, jedná se zejména o pohmožděniny a otravu kůže z nečistot.

Starosta Štěpánova Milan Lipský zajišťuje cisternu s pitnou vodou. Paní Ryšavá ze Štěpánova organzuje pomoc v okolních obcích.

Starosta obce spolu se zastupiteli zajišťují odklízecí práce, příjem potravin a humanitární pomoci včetně jejich distribuce po obci. Humanitární pomoc se soustřeďuje v kulturním domě, kde je tříděna a poté postupně vydávána občanům.

22.00 – zasedá povodňový štáb. Starosta rozděluje úkoly na příští den.

Pátek 11. 7.

5.30 – obhlídka obce. Starosta zjišťuje stav hladiny vody v obci a na řece Moravě – voda ustupuje do koryta Moravy, klesání hladiny ale není výrazné.

6.00 – scházejí se členové povodňového štábu.

Rozděleny jsou tyto úkoly:

Upřesnění počtu občanů v obci, jak to jen bude možné. Po zprovoznění rozhlasu vyhlásit, at' se občané přijdou zaregistrovat.

Uhynulé zvířectvo bude během dne sváženo kafílerkou, mrtvá zvířata je nutno shromáždit na určené místo za obcí.

Stavení Navrátilovo č. 4

Stavení Němečkovo č. 28

Jsou zajištěny kontejnery na svoz domovního odpadu po celé obci.

Během dne budou členové štábu a dobrovolníci k dispozici pro přebírání humanitární pomoci, zajištění služeb v kuchyni, hlídek na příjezdech do obce a pro další neodkladné úkoly.

Ve spolupráci s Litovlí je potřeba připravit seznam poškozených občanů a vytvořit systém k rozdělování sociální finanční pomoci.

Zajištění obědů pro Střeňské bude uskutečňováno prostřednictvím paní Rysavé ze Štěpánova, která výrazně pomáhá při organizování pomoci zvenčí. Teplou stravu pro střeňské občany zajišťuje už několik dnů.

Od ranních hodin se ve Střeni ohlašují obce a podnikatelské organizace přivázející humanitární pomoc – potraviny, balenou vodu, zeleninu a uzeniny. Mezi prvními je i Charita Uničov prostřednictvím paní Dražanové; s obcí pak spolupracuje ještě dlouho po povodni – zajišťuje nejen nábytek, ale i finanční pomoc.

10.50 – přijíždějí zástupci České pojišťovny a postupně vydávají pokyny k likvidaci pojistných událostí. Policie z Litovle zabezpečuje obec: tři vojáci spolu s dobrovolníky hlídají příjezdové cesty do Střeně, vpouštění jsou pouze naši obyvatelé přicházející s pomocí nebo jejich příbuzní.

11.50 – pracovníky Severomoravské energetiky s vedoucím Janem Polákem je v obci odzkoušena a z hlediska bezpečnosti prověřena elektrická síť. U zřícených stavení energetici přípojky odpojují – hrozí nebezpečí úrazu elektrickým proudem a požáry.

13.00 – v obci je obnoven přívod elektrického proudu.

14.00 – probíhá identifikace obyvatel, výdej a příjem potravin a základních potřeb. Organizací jsou pověřeni Rostislav Hladiš a Ludmila Šlégllová.

Na obecním úřadě jsou shromažďovány nabídky k ubytování občanů bez přístřeší. Přijíždějí první sbory dobrovolných hasičů s technikou k odčerpávání vody z obce. Jako první na krizovou situaci reagují sbory hasičů z obcí Šumvald, Břevenec, Plinkout, Újezd u Uničova, Žerotín a Přnovice.

V odpoledních hodinách přijíždějí na pomoc a ostrahu vojáci z Benešova u Prahy. Ubytování budou na obecním úřadě, stravování je pro ně sjednáno v základní škole, kde ho pro 40 osob po celý den zabezpečuje Naděžda Uhrová a Eva Pfofová. Ve směnách jim během dne pomáhají dobrovolnice.

20.00 – zasedá povodňový štáb, rozděluje úkoly na příští den. Jaroslav Olšanský je pověřen odvozem kontejnerů a organizováním hasičů při

Poncovo stavení č. 53 krátce po zřízení

Zřícené Poncovo stavení č.p. 53

čerpání vody. Výdejem potravin a humanitární pomoci pak Rostislav Hladiš a Ludmila Šléglová – jejich úkolem je vytvořit potravinové rezervy pro nejvíc postižené a pro kuchyně v základní škole. Zprovoznění kuchyně ve škole je pověřena Naďa Uhrová.

Jednání štábu se osobně zúčastnil i přednosta okresního úřadu František Neplech. Probírá se, jak vyřešit ubytování pro osoby bez přístřeší. Poprvé se objevuje nápad, jak na to, protože se zajímavou nabídkou přichází firma BIOMONT – jde o rychlou výstavbu montovaných domků.

22.00 – sbor hasičů Žerotín bude čerpat vodu i přes noc. Pro všechny hasičské sbory je večeře připravena ve škole. Střeňský agregát tuto noc obsluhuje Stanislav Kamínek a Božetěch Vymlátil, vystřídání budou v 7 hodin ráno.

22.30 – organizovány jsou dvě hlídky domobrany, dohlížet na obec budou spolu se třemi vojáky z jednotky UMPROFOR.

01.10 – starosta přiváží ze Štěpánova benzín pro aggregáty hasičů a pro pumpy.

03.00 – v obci je vyhlášen poplach, došlo k násilnému vniknutí do skladu humanitární pomoci v kulturním domě – vojáci na střeše střílejí na výstrahu. Stopa rabujících končí u školy, využili tmy a unikli zahradami.

Ruch na obecním úřadě neutichá po celý den, stále se řeší další a další otázky pro tuto chvíli, pro občany i obec, naléhavé. Zapojeni jsou všichni zastupitelé, pomáhají i dobrovolníci. Úkoly jsou řešeny podle stupně naléhavosti, okamžitě a s rozvahou.

Tento vypjatý stav bude trvat ještě mnoho dnů, v poněkud pozměněné podobě pak týdny a měsíce.

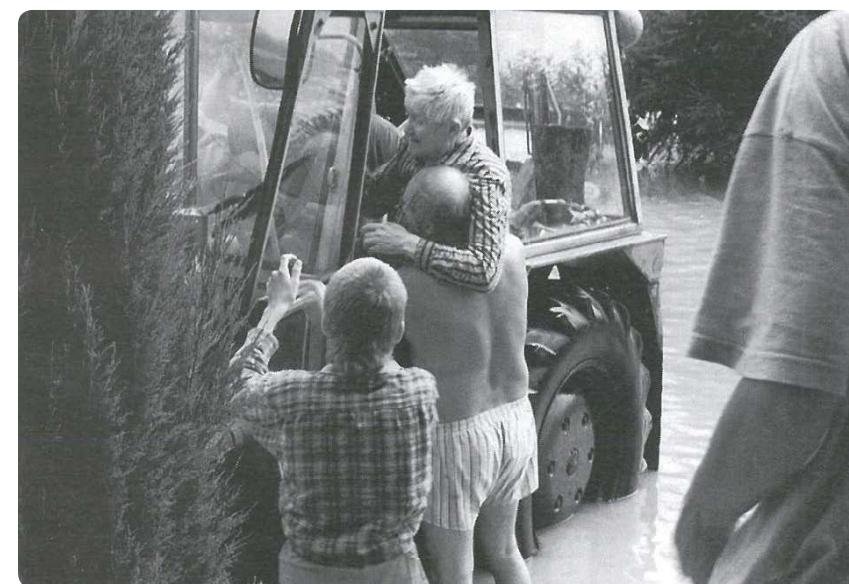
Prvních pět týdnů, od začátků povodně, pracují ve službách obce – od rozenění až do pozdních nočních hodin a s maximálním nasazením – členové obecního zastupitelstva a někteří pověřenci z obce.

Složení obecního zastupitelstva v době povodní:

Vladimír Kamínek	starosta
Mišo Kovář	zástupce starosty
Ludmila Šléglová	člen
Jaroslav Olšanský	člen
Rostislav Hladiš	člen
Julius Sanislo	člen
Jiří Mojžíš	člen
Marta Podhorná	účetní

Dům Uvízlových č. 120

Evakuace 8. 7. 1997

Marný pokus zamezit pronikání vody

Vojáci evakuují Fr. Žatka

Pravdou je, že pomocníků a dobrovolníků z obce i zvenčí bylo nespouštět. Přesto bychom rádi jmenovitě uvedli alespoň ty příslušníky obecního zastupitelstva a občany, kteří nejen v krizových situacích, ale i později, pracovali ve prospěch obce. Pracovali týden a týden, obětovali svůj osobní život; mnohdy to bylo i na úkor jejich rodin a vlastních domácností, které byly vodním živlem postiženy také.

Zabezpečením životně důležitých funkcí v obci byli pro jednotlivé úkoly starostou pověřeni:

1. Ubytování vojáků	Kovář
2. Ubytování dobrovolníků	Kovář
3. Zajištění stravování v základní škole pro občany bez přístřeší, dobrovolníky, vojáky, řidiče a hasiče	Šléglová, Uhrová
4. Zajištění rozvozu potravin po obci	Šléglová
5. Zajišťování pohonného hmot pro čerpání vody	starosta, Olšanský
6. Zajišťování a koordinace demoliční techniky a organizace odvozů sutin	Hladiš, Olšanský
7. Zajišťování podkladů pro rozdělení sociálních příspěvků	společně zastupitelstvo a Městský úřad Litovel
8. Organizace prací a dobrovolníků	Kovář
9. Organizace a zajištění letního tábora pro děti	Kovář
10. Zprostředkování služeb pojišťoven	Kovář
11. Příjem finančních darů	Podhorná, starosta
12. Příjem humanitární pomoci	starosta, Kovář, Podhorná
13. Distribuce a rozdělení humanitární pomoci	Hladiš, Šléglová
14. Jednání se stavebními firmami	starosta, Kovář
15. Vypracování programu náhradního bydlení	starosta, Kovář
16. Rozdělení sociálních podpor podle kritérií a situace	společně zastupitelstvo

17. Zajištování svozu odpadu	starosta, Hladiš, Olšanský
18. Zajištění uskladnění odpadů a sutin	starosta
19. Zajištění postríků proti komárům v obci	starosta
20. Zajištění opravy komunikací	starosta
21. Vypracování programu opravy hrází a snížení silnice Lhota–Střeň	starosta, Kovář
22. Výstavba dešťové kanalizace	starosta, Kovář
23. Vyčíslení škod a vypracování nákladových požadavků na opravy	starosta, Kovář
24. Žádosti o finanční podpory a dotace	starosta, Kovář, Podhorná
25. Fakturace a sjednání služební techniky	Podhorná, starosta

Pelánovci při opravě kapličky v červenci 1997

Charakteristika poškození obce

V souvislosti s úplným zaplavením vesnice byly na soukromém a obecném majetku, komunikacích a inženýrských sítích, zaznamenány níže popsané a vyčíslené škody.

Povodňová vlna se přelila přes západní hráz, takže voda z Moravy zaplavila celou obec – domy, zahrady i pole. Úseky hrází byly v několika místech odplaveny až po úroveň terénu. Hladina vody sahala v průměru do výše 1 m, v níže položených částech obce, především na Trávníku, až do výše 1,5 metru. Naměřené hodnoty záplavové hladiny činily na západní hrází 227,5 m nadmořské výšky, u železniční trati 228,54 m.

V prvních dnech povodně, zejména v noci 7. a 8. července, došlo ke zřícení nebo statickému narušení 31 stavení. Později byla demolována a sut' odklizena na skládku do Nákladu.

Při zničující povodni přišli o své domovy tito občané:

č. 4, Navrátilová Ludmila	č. 57, Lukešová Anna
č. 5, Navrátil Jaroslav	č. 66, Koutnák Jiří
č. 8, Olšanský Stanislav	č. 67, Uram Milan
č. 28, Němeček Petr	č. 68, Pluskal Miroslav
č. 31, Hanák Miroslav	č. 72, Ševčík Miroslav
č. 33, Hanák Květoslav	č. 77, Uher Hubert
č. 34, Smékal Miloslav	č. 121, Pluskal Vítězslav
č. 38, Hladišová Anežka	č. 120, Uvízl Miroslav
č. 39, Hůlka Petr	č. 62, Kainarová Helena
č. 44, Smékal Jaromír	č. 92, Žatková Božena
č. 50, Kainar Radek	č. 15, Olbert František
č. 51, Jiří Večeřa st.	č. 36, Strnad Miroslav
č. 54, Jiří Večeřa ml.	č. 46, Zdražil Jan
č. 64, Schollerová Světlana	č. 53, Ponec Jan
č. 71, Dostál Jan	č. 40, Havlíček Evžen
č. 26, Hladiš Jaroslav	

130 domů je pro zimu 1997 dlouhodobě neobyvatelných – nejsou plně vysušeny, jsou tedy zabydleny jen z nouze. Bezprostředně po povodni se bez přístřeší ocitá 88 občanů včetně dětí a přestárlých osob. Po povodni mnozí žijí v provizorních podmínkách, někteří u svých blízkých a rodin.

Povodeň poničila 70 % obecních komunikací; ve značné míře komunikace utrpěly i přesuny těžké techniky při odklízení sutin – těžká technika obci pomáhala celé dva měsíce.

Kanalizační systém obce byl zanesen náplavami, vedení nízkého napětí vesměs strženo zřícenými domy.

Základní škola: zcela zaplavena. Zničeno bylo veškeré zařízení v přízemí budovy.

Mateřská škola, kuchyně a technické zázemí, kotelna: zničen všechn nábytek, podlahoviny, obložení, zdivo, sociální zařízení a chodníky kolem školy.

Obecní dům a kulturní dům: značné škody na zničených parketách, podjeviště prostory a kotelna zcela zatopeny.

Ke dni 12. prosince 1997 bylo vystaveno 28 demoličních výměrů, 3 demoliční výměry s polovičním vyklizením, o přístřeší přišlo 21 rodin. K uvedenému datu byly všechny domy, které zůstaly stát (s výjimkou jednací), zabydleny.

Z 88 lidí, kteří se ocitli bez přístřeší, bylo 37 ubytováno ve dvacáti nově vystavěných obecních bytech. Zbývajících 51 občanů bez přístřeší je v přiměřených podmínkách ubytováno u svých rodin. Ke konci roku se stavbou nového domu započalo 8 občanů. Polo demolovaná stavení opravují 2 stavebníci.

Vyčíslení škod a nákladů na obnovu k 30. 12. 1998:

Celkové škody na soukromém majetku se odhadují na 20 milionů Kč.

Základní škola: náklady na obnovu vybavení a opravy činily 1,7 mil. Kč.

Kulturní dům a obecní úřad: náklady na nové podlahy včetně obnovy podjeviště prostor, vybavení a celkové opravy – 1 mil. Kč.

Obnova hrází a jejich rekonstrukce, rozšíření a navýšení: 4 mil. Kč.

Dobudování propustí v tělese silnice u hřiště: 2,2 mil. Kč.

Zbudování dešťové kanalizace v obci: 4 mil. Kč.

Odvoz sutin na skládku včetně likvidace povodňových škod v obci Střeň: 2,5 mil. Kč.

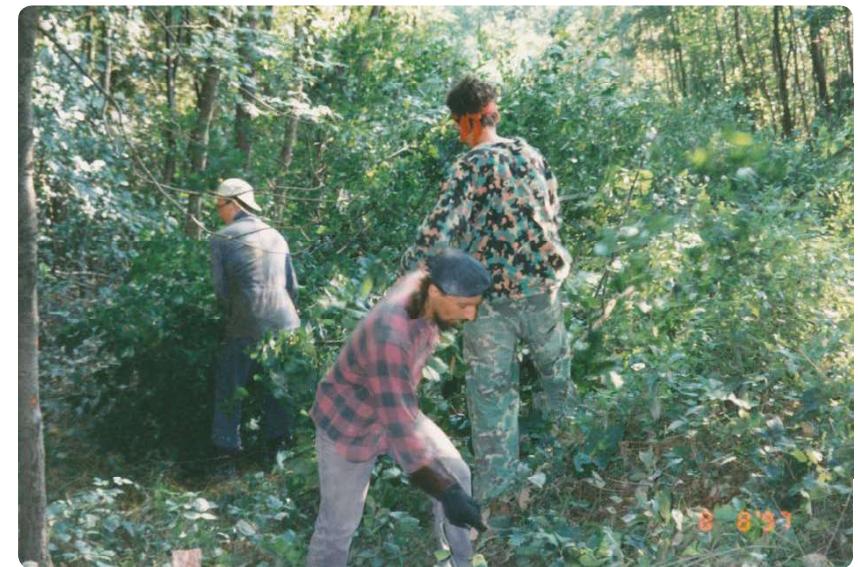
Oprava místních komunikací: 440 000 Kč.

Oprava a čištění kanalizací: 100 000 Kč.

Nákup vysoušečů: 2 mil. Kč.

Výstavba 12 obecních bytů pro osoby bez přístřeší: 8,3 mil. Kč.

Oprava mostu přes Benkovský potok: 450 000 Kč.

Čtvrtá výprava mladých dobrovolníků 8. 8. 1997

Přátelé z Rožné při pomoci

Poskytnutá pomoc – dotace

Od prvních hodin povodně a v době po odeznění kalamity byla obec odkázána jen sama na sebe – na možnosti, které byly v jejích silách – později v obrovské míře na pomoc, která jí byla poskytována okolím.

8. července v poledních hodinách dorazili pod velením plukovníka Václava Mráze na pomoc vojáci z posádky Mladče. Přivezli i vojenskou techniku, s níž až do setmění zachraňovali obyvatele i s jejich domácími zvířaty.

9. července po rozednění evakuovali prostějovští piloti vrtulníky osoby ze zřícených stavení – pomoc pro odříznutou obec zorganizoval Miroslav Ševčík. Tou dobou ji organizují též přátelé z okolních vesnic. V době, kdy byla obec bez jakéhokoliv spojení s okolním světem, se jako jedni z prvních o pomoc pro Střeň starají jmenovitě: starosta sousední obce Přovice Mojmír Chabičovský, paní Ryšavá ze Štěpánova a firma Termal.

V dalších dnech se do vyprošťování a odklízení sutin po povodňové vlně zapojují dobrovolníci ze sousedních vesnic a později i z různých koutů vlasti. Scházejí se finanční dary ze sbírek i pomoc materiální. To všechno je pro naši těžce postiženou obec nesmírně důležité.

První finanční dary jsou okamžitě použity na nákup potravin k přípravě základních jídel pro občany postižené povodní i pro dobrovolníky, kteří pracují od rána do setmění.

Později, hned jak média informovala o povodni a ukázala obrazy zkázy v moravských vesnicích, se do Střeň dostává humanitární pomoc od lidí a organizací z celé republiky i ze zahraničí. Hmotné a peněžní dary pocházejí od zástupců obcí, měst, nadací i firem, jsou poskytovány jak osobně, tak na humanitární účet zřízený obcí Střeň u České spořitelny v Litovli.

Veřejnost je skrze média o situaci a škodách v obci trvale informována, a vlna solidarity je veliká.

Sklad humanitární pomoci byl zřízen v poškozeném kulturním domě. Shromažďuje se tu ošacení, pečivo, pitná voda, mléko, hygienické prostředky, nářadí a další nezbytnosti.

Velkou pomoc pro obec znamená i technika poskytnutá zemědělskými družstvy i soukromníky. Slouží k odklízení sutin, odpadků a budování nových násypů zničených hrází.

Mladí dobrovolníci z Bystřice nad Pernštejnem

Posádka z Mladče

Obrovskou pomocí při odklízení sutin byla těžká technika – vozidla a odtěžovací bagry – kterou naši obci poskytla Česká pojišťovna. Práci u nás i v sousední Litovli měla na několik týdnů.

Počet dárců finanční pomoci přesáhl číslo dvě stě; ve stejných číslech se pohybuje i pomoc fyzická – at' už armádou, technikou či dobrovolníky.

Finanční pomoc ze zdrojů humanitárních, z nadací a Červeného kříže, stejně jako ze zdrojů státních – sociální pomoc, příspěvky a půjčky pro stavebníky – se z větší části soustřeďuje na obecním úřadě. Finanční prostředky jsou pak rozdělovány, a to podle stanovených obecných pravidel a kritérií, s ohledem na postižené a v návaznosti na míru poškození domácností před povodní.

Výčet poskytnutých podpor a půjček občanům na opravy a zřízení nového bytového fondu poškozeného povodní:

Státní sociální podpora	30 000 Kč na zatopenou domácnost celkem 3 miliony Kč
Rozdělení HP	2 000 Kč na osobu, 4 000 u zřícení domu celkem 1,5 mil. Kč
ČČK pro důchodce	cca 7 000 Kč na domácnost
ČČK pro rodiny s dětmi	cca 10 000 Kč na domácnost
ČČK	(výjimka pro obec Střeň) 30 000 Kč na opravu bytu zatopené domácnosti celkem 4 mil. Kč
ČČK na zřízení nového bytu	200 000 Kč celkem 4 mil. Kč
Státní dotace na výstavbu 12 obecních bytů	celkem 6 mil. Kč
Obecní příspěvek na výstavbu 12 obecních bytů	celkem 2,3 mil. Kč
Státní podpora stavebníkům na výstavbu bytu	150 000 Kč celkem 3 mil. Kč
Stát. půjčka na výstavbu nového bytu – 4% úrok	800 000 Kč na 10 let

Pohřebiště ruin domů na skládce v Nákle

*Starosta
Vladimír Kamínek*

Rostislav Hladiš

Julius Sanislo

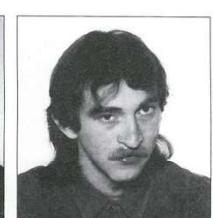
*Místostarosta
Miloš Kovář*

Ludmila Šleglová

Janoslav Olsanský

Jiří Mojžíš

Povodňové zastupitelstvo

Stát. fond rozvoje bydlení – půjčky občanům na opravy:

Na domácnost lze uplatnit půjčku do 100 000 Kč

na 4% úrok

celkem 15 mil. Kč

Rozdělení státních dotací a humanitární pomoci pro obnovu obce:

Likvidace rumisek a povodňových škod	státní dotace 5 mil. Kč
Povodí Moravy – rekonstrukce hrází	státní dotace 3 mil. Kč
Obec Střeň – rekonstrukce hrází	státní dotace 1 mil. Kč
Oprava komunikace OkU	dotace 300 tis. Kč
Oprava komunikace	státní dotace 140 tis. Kč
Oprava kanalizace	státní dotace 80 tis. Kč
Oprava silnice – propustí (PHARE)	dotace 2,2 mil. Kč
Oprava mostu – Benkovský potok	státní dotace 266 tis. Kč
Nákup vysoušečů (100 ks)	státní fond ŽP 2 mil. Kč
Obnova obce, školy, kulturního domu, sítí, komunikace	z humanitární pomoci 3 mil. Kč

Osmnáct měsíců obnovy

Po odeznění prvních hektických dnů živelní pohromy je nutno v obci nastolit systém jednak k zabezpečení životně důležitých funkcí a jednak pro budoucí obnovný proces. Počátek – tedy doba, kdy se začíná představova o poskytnutí přístřeší pro pokud možno trvalé bydlení občanům, kteří přišli o střechu nad hlavou, formovat – se datuje k pátku 11. 7. 1997.

Při večerním zasedání povodňového štábů za přítomnosti přednosti okresního úřadu je poprvé rozebírána myšlenka výstavby nových bytů pro trvalé bydlení. Otázka provizorního řešení, tedy příbytků pro dočasné ubytování, je okamžitě zamítnuta. S nápadem přichází firma Biomont, dává nám konkrétní nabídku a termíny s reálným uskutečněním stavby do konce roku.

Starosta Vladimír Kamínek a místostarosta Miloš Kovář urychleně zpracovali program výstavby povodňových bytů, navázány jsou i kontakty s ministerstvy a vládními institucemi.

Stavba dvanácti obecních bytů začíná 25. 8. 1997. Dokončení a předání klíčů budoucím obyvatelům se uskutečnilo dne 3. 12. 1997 – tedy tři měsíce od započetí stavby. Je pravdou, že poslední dny se na stavbě pracovalo ve dne v noci. Předání bytů v termínu se zdařilo jen díky ohromnému úsilí a tlaku Střeňských, přes veškeré překážky a polovičaté sliby.

Program výstavby obecních bytů a obnovy obce po povodni, vypracovaný obecním zastupitelstvem, se pro následný vývoj obce stává zlomový. Hlavními dodavateli jsou firmy Biomont a Termal. Hlavním sponzorem stavby je ministerstvo pro místní rozvoj, které zastupuje náměstek ministra Ing. Martin Ovečka.

Mladí dobrovolníci z Jihlav, Žďáru nad Sázavou, Nového Města na Moravě

Chronologický přehled událostí

7. 7. 1997

Začátek povodně, povodňová aktivita – mimořádný stav – řeka Morava se rozlévá do lesů, v obci je vyhlášen stav ohrožení.

8. 7.

V ranních hodinách dochází k zaplavení obce.

15. 7.

Ministerstvo pro místní rozvoj, zastoupené Ing. Tomášem Kvapilem, přijímá návrh výstavby povodňových bytů ve Střeni:
– podpora žádostí o příspěvek na byty prostřednictvím senátora Ing. Karla Korytáře;
– příslib náměstka ministra pro místní rozvoj Ing. Martina Ovečky na dotace pro výstavbu;
– první pracovní jednání. Rozdělení úkolů na výstavbu popovodňových bytů se zástupci firmy Biomont a Termal, projektanta Smrčka a obce Střeně.

6. 8.

Uzavřena trojdohoda o zahájení prací na navážení hrází mezi obcí, Povodím Moravy a firmou Vičar.

9. 8.

Na pomoc Střeni přijíždí autobus řemeslníků z obce Rožná.

11. 8.

Zahájeny postříky obce proti komáří kalamitě.

13. 8.

Vládní podpora na stavební záměr azylových bytů – potvrzení záměru Střeně.

19. 8.

Osobní účast nám. ministra Martina Ovečky na jednání ve Střeni. Potvrzení dotací pro Střeně je základem pro zahájení prací.

28. 8.

Zahájení prací na stavbě bytů firmy Termal.

5. 9.

Další pomoc z obce Rožná na Vysočině: 40 přátel, řemeslníků, žen a mužů.

8. 9.

Okresní úřad převádí obci první finanční prostředky na demolice ve výši půl milionu Kč, na školu dalších půl milionu Kč.

12. 9.

Zadání úkolu na zhotovení územního plánu obce na okresním úřadě v Olomouci.

1. 10.

Jednání s místopředsedou republikového odborového svazu KOVO Lubomírem Štenclem o zahraniční pomoci odborářů firmy Volkswagen – určeno pro základní školu.

7. 10.

Jednání s šéfem CHKO Ing. Macharem o uvolnění zeminy pro návoz hrází – zahájení stavebních prací na opravě školy firmou Klabin z Uničova.

9. 10.

Dohoda mezi firmou GEMO, Povodím Moravy a obcí, týkající se navážení zeminy na výstavbu hrází ze skrývky při výstavbě obchodního domu Terno v Olomouci.

12. 10.

První jednání k výstavbě hrází; ředitel Ing. Antonín Kurfürst, Ing. Lubomír Kraus za Povodí Moravy, starosta Střeně, firma Stamedop.

18. 10.

Devět dobrovolníků mládeže (vedoucí Blahoš Pelán) spolu s jedním střeňským občanem jdou pomáhat při kleštění hrází, aby bylo navážení zeminy urychleno.

19. 10.

Geodetické zaměření hladiny v obci v době povodně u kulturního domu (226,82 m. n. m.).

21. 10.

Zahájena výstavba hrází a navážení zeminy v západní a jihozápadní části obce firmou Vičar.

22. 10.

Vojsko pod velením plk. Jiřího Mašky z Olomouce likviduje porasty na hrázích.

27. 11.

Započaty práce na kladení nových podlah v kulturním domě.

28. 11.

Po intervenci starosty jsou pro Střeně uvolněny finanční prostředky ze Státního fondu životního prostředí na nákup 100 kusů vysoušečů.

Převzat byl finanční dar pro základní školu ve výši 50 000 DEM, tj. 900 000 Kč; poskytnut byl německými odboráři firmy Volkswagen.

Slavnostní akt proběhl v Letenském zámečku v Praze. Finanční obnos převzal starosta Vladimír Kamínek a Julius Sanislo od zástupců odborářů Klause Volkerta, Hanse Jurgena Uhla a Lubomíra Štencla.

3. 12.

Slavnostní otevření popovodňových bytů, hosty byli: náměstek ministra Martin Ovečka, zástupci okresního úřadu Bedřich Krejzar a Jaromír Kavka, starostové Vojtěch Grézl, Karel Široký, Mojmír Chabičovský a Alenka Máslerová.

Tento okamžik se stal završením první z několika započatých etap,

enormně důležitých pro zabezpečení důstojného života postižených a pro bezpečnost obce. Nesmírné úsilí všech zainteresovaných naplnilo očekávání, a strádání mnohých našich občanů a rodin zmírnilo.

9. 12.

Zastupitelstvo zpracovalo žádost adresované Červenému kříži. ČK uvolňuje dotace, celkem 200 000 Kč, na zřízení nového bydlení pro rodiny bez přístřeší. Zastupuje ho Dr. Konečný a JUDr. J. Procházka.

17. 12.

Starosta obce rozesílá jménem střeňských občanů téměř 200 děkovních dopisů dárcům finanční a humanitární pomoci.

18. 12.

Letenský zámeček v Praze – tisková konference s dárci, odboráři firmy Volkswagen. Naši obec zastupuje starosta Vladimír Kamínek a Jaroslav Havlíček.

20. 12.

Slavnostní otevření rekonstruovaného sálu kulturního domu. Sváteční předvánoční odpoledne naplnil programem národopisný soubor *Pantla*.

Opravit kulturní dům tak, aby občanům sloužil už na konci roku, pro nás znamenalo vynaložit ohromné úsilí. Měli jsme však cíl:

vytvořit Střeňským podmínky pro kulturní vyžití, místo, kde by se alespoň částečně odpoutali od současných starostí.

4. 2. 1998

V Rytířském sále Senátu ČR předal předseda senátu Petr Pithart starostovi obce Střeň pamětní listinu jako ocenění za práci při povodních.

5. 2.

Ministr školství Tomáš Sokol přijel na pracovní návštěvu do naší základní školy, a to v předvečer slavnostního otevření její zrekonstruované budovy.

Pan ministr vysoce ohodnotil úsilí zástupců obce a zaměstnanců školy vynaložené při její obnově, ocenil i pečlivou přípravu školy k novému provozu. Po prohlídce školy přijal pozvání na rozhovor při šálku kávy se starostou obce a zaměstnanci školy.

6. 2.

Slavnostní otevření školy za přítomnosti pozvaných hostů, kterými byli: Lubomír Štencl, odborový svaz KOVO, Ing. Březina, přednosta OkÚ, senátor Ing. Karel Korytář, zástupci školského úřadu, zástupci škol Přnovice a Nákla, které poskytly azyl našim dětem při uzavření školy, starostové sousedních obcí, zástupci prováděcích firem a sponzorů.

10. 2.

Obec Střeň zadává úkol na zpracování studie pro rozvod plynu v obci.

3. 3.

Zasedání starostů a představitelů státní správy v kulturním domě ve Střeni. Předmětem jednání je vytvoření společné protipovodňové koncepce s důrazem na lokalitu Střeň – Lhota.

Zastoupeni jsou starostové obcí povodí řeky Moravy, okresní úřad, úřad města Olomouce, ministerstvo zemědělství a Senát ČR.

Starosta obce Vladimír Kamínek a místostarosta Miloš Kovář předložili připravenou protipovodňovou koncepci pro obec Střeň a Lhotu. Byla přijata jako základ pro navazující projekty v lokalitě.

14. 3.

Slavnostní večer při cimbálové muzice. Tento večer je aktem poděkování střeňských občanů všem hostům za pomoc a dary, které od nich obec přijala.

Pozvání byli: zástupci hasičských sborů působících v době povodní v obci; starostové a zástupci obcí, které Střeni, jak jen mohli, těžké chvíle ulehčili; vojenští velitelé, kteří spolu se svými vojáky zejména v krizových chvílích obci ohromně pomohli, ale i další dárci a sponzoři.

10. 4.

Na základě intervence obecního úřadu týkající se žádosti o finanční příspěvek pro postižené občany zaplavených obytných domácností, kterou jsme adresovali Červenému kříži, byla obci Střeň poskytnuta výjimka a poukázána částka v celkové výši 4 miliony Kč. Tato částka je určena na opravy rodinám ze zatopených domácností.

Kolaudace a předání stavby dešťové kanalizace – celkové náklady 2,6 mil. Kč.

2. 5.

Zahájena pokládka kabelů telefonního vedení v obci.

12. 5.

Jednání ohledně projektu rekonstrukce silnice Střeň – Lhota.

21. 5.

Osobní jednání starosty obce s velvyslancem Evropské unie z Bruselu Thomasem Joanesem Haarem. Jednání proběhlo na radnici v Litovli a týkalo se finančních prostředků z fondu PHARE, požadovaných obcí na rekonstrukci silnice Střeň – Lhota. Poté velvyslanec s doprovodem navštívil obec Střeň, kde ho starosta uvedl na místo budoucí stavby.

T. J. Haar vyslovil uspokojení nad připraveností projektu a účelovou vhodností záměru.

17. 6.

Zahájeny rekonstrukční práce na kapličce, jejíž statika je narušena povodní. Práce realizuje firma MELCR.

17. 7.

Jednání s ředitelem Povodí Moravy Ing. Antonínem Kurfürstem o projektu odtěžení nánosů pod hlavním mostem na řece Moravě.

27. 7.

Vyhlašení obecní sbírky pro Rychnovsko postižené povodněmi. Starosta Střeně Vladimír Kamínek a místostarosta Miloš Kovář předali Kounovu výtěžek celoobecní sbírky ve výši 61 370 Kč. Částku osobně přebral starosta obce Kounova pan Štrit.

24. 8.

Práce na navážení a úpravě hrází v západní a jihozápadní části obce byly ukončeny – hráze jsou rozší-

řeny a navýšeny. Obec je před velkou vodou chráněna mnohem více, než tomu bývalo před povodní. Nyní se může cítit bezpečněji.

2. 12.

Povodí Moravy (firma Vičar) zahajuje další etapu navýšení západní a jihozápadní hráze, celkem o půl metru.

15. 4. 1999

Zahájení rozsáhlé opravy kulturního domu, fasád a hostince firmy MELCR z Olomouce.

10. 5.

Firma Podlas provádí generální pročištění kanalizačních sítí ve staré části obce k Morávce.

28. 5.

Firma Vičar předává za spoluúčasti obce správci Povodí Moravy dokončené hráze v západní a jihozápadní části.

Výstavba rodinných domů po povodni

Prvním obydleným rodinným stavením vystavěným po povodni se koncem roku 1998 stal rodinný domek č. p. 4 majitelů Jaroslava a Marie Navrátilových.

Částečně zřícená stavění, jež byla ke konci roku 1997 zabydlena: Petr Němeček, Miloš Smékal, Milan Uram; v roce 1999 Jaroslav Olšanský ml.

K prvnímu pololetí roku 1999 jsou v brubé stavbě (více či méně) před dokončením tyto stavby: Miroslav Hanák, č. 31; Radek Kainar, č. 50; Petr Hůlka, č. 39; Jaromír Smékal, č. 44; Miroslav Ševčík, č. 72; Hubert Uher, č. 77; Miroslav Uvízl, č. 120; Jiří Koutnák, č. 66; Jiří Večeřa st., č. 51; Jiří Večeřa ml., č. 54; František Olbert, č. 15, a Martin Scholler, č. 64.

Vzpomínka Marcely Dražanové

Situace ve Střeni červenec 1997

Osdudného rána 8. 7. 1997, když byla zatopena Střeně, zdravotní sestra, která jezdila aplikovat inzulin a ošetřovat pacienty ve Střeni v 7 hodin ráno, se vrátila zpět do Uničova. Oznámila, že se nedostala ani k vlakovému nádraží ve Střeni, nějaký občan ji upozornil, že dál je vody ještě více, atž se tam nepouštít.

Vyrostala otázka, jak poskytnout zdravotní péči dvěma pacientům přímo ve Střeni. Jedna pacientka byla diabetička a neaplifikování inzulinu by mohlo vážně poškodit její zdravotní stav, anebo, v horším případě, by mohlo dojít ke kómatu, což znamená i smrt. U druhého pána se jednalo o převaž hnědavé rány.

Telefonní spojení se Stření nefungovalo. Zjišťování skutečného stavu bylo velmi obtížné. Zpočátku ještě nebyl žádný křízový štáb. Museli jsme jednat sami a rychle.

Z UNEXU (Uničovské strojírny) jsme sehnali velký nákladní vozech s řidičem, a ještě jedním mužem.

Nakládáme deky, potřebné léky, inzulin, stříkačky, a vydáváme se s vysílačkou do Střeně. Posádku tvořili dva muži a ředitelka Charity se zdravotní sestrou. Cesta probíhala až za Přívorce na křížovatku ve Střeni bez problémů.

Vodu jsme spatřili až v lesíku před Stření, před vlakovým nádražím. Jedeme dál a vody stále přibývají. Místy je velmi silný proud, jsme rádi, že máme tak masivní auto. V ten moment chápeme, že gumové holínky nám k ničemu nebudou. Vysílačkou pořádáváme zprávu.

Už jsme u domku, kde bydlí pacientka s cukrovkou. Přízemní domek je zatopen 1 m vysoko, vedle stojí vyšší domek syna, ten mne poznává. Nejdříve kladu rychlé, věcné otázky, kde je maminka, zda dostala inzulin. Maminku přenesli k sobě do domku, inzulin nedostala, ani neví, kde plave, říká.

Honom, honem, rychle jí aplikovat injekci, a potom musí něco jíst – ale není co. Alespoň kousek chleba, cokoliv. Nic nemají. V autě jsme našli měli termosku s čajem a pečivo. Zdravotní sestra dohlíží, aby se paní najedla, já hovořím se synem.

Syn je zoufalý, plný beznaděje, navíc neví, co s maminkou. Nabízím, že si ji vezmeme s sebou a postaráme se o ni na nezbytnou dobu. Je velmi vděčný. Chci mu nadiktovat telefonní číslo, nemá ani tužku, ani papír. Nožem ryje do zdi místnosti nás telefon.

Nejdříve nesou muži naši posádky na ramenou do auta mne a zdravotní sestru, potom paní. Muži jsou úplně mokří. V kabíně je hodně místa. Paní má připravené lehátko s dekou, uléhá a usíná.

Jedeme dál, za druhým pacientem, tady je vody zatím méně, ale neustále přibývá. Manželka pacienta nás prosí, abychom manžela také vzali s sebou. Ptá se, jestli mu můžeme vzít i nějaké věci, náhradní prádlo, toaletní potřeby, doklady.

Vydáváme se zpět, voda je dravější a rychle ji přibylo. Barevné květinové záhonky, které lemovaly ulici, zmizely pod vodou. Také plot není vidět, jen prostor mezi domy a pouličními lampami napovídá, že tu zřejmě bude cesta.

Jedeme pomalu, před sebou vytváříme velkou vlnu a z boku do nás naráží proud, popelnice a plovoucí klády. V kabině je ticho. Na konci vesnice směrem k nádraží jsme projeli velmi nepříjemným úsekem – víc než jedním metrem vody.

Konečně je silnice vidět, konečně jsme z vody venku. Až po pár kilometrech se všichni přiznáváme, že jsme měli i strach, když jsme viděli, co vodní živel dovede.

V Uničově je sucho a svítí slunce – paradox. Ubytováváme evakuované v Charitě Uničov, okamžitě vyhlašujeme sbírku.

Během následujících dnů si stále více uvědomují, že brůza, kterou ukazují v televizi, není nic oproti skutečnosti. Stále mám před očima živý obraz vystrašených očí, dravou vodu, změněnou tvář vesnice a syna ryjícího nožem telefonní číslo do zdí.

Lidé, kteří toto trauma zažili, musí být hodně sílní, aby se se vším vypořádali. A naší lidskou povinností je jim v tom pomáhat.

Marcela Dražanová, ředitelka Charity Uničov

Malé obce jsou ztraceny ve svém zoufalství

Červenec 1997

Litovel – Největší starosti a útrapy dnes, týden po ničivých záplavách, prožívají lidé v malých moravských obcích a vesničkách, které nejsou, ani nebyly, středem zájmu centrální pomoci. Nikdo o jejich tragickém osudu nemluví, a dokonce mnohdy ani neví.

Chráněná krajinná oblast Litovelské Pomoraví nedaleko Olomouce je doslova poseta těmito bílými místy ničivých záplav a nezmapovaných tragických osudů lidí. Obce Litovel, Dvory, Střeň, Lhota, Náklo či Hynkov jsou možná poníčeny víc než některá centrální města střední Moravy. „Tracet domků je určeno k totální likvidaci, další mají porušenou statiku a o mnohých jiných zatím nevíme, zda vydrží. Tím, že voda opadla, ještě není zažehnáno veškeré nebezpečí. Cibily pracují, jsou mokré a mění se v bláto. To praskání pokračuje, to se nezastaví,“ stěžuje si například zástupce starosty obce Střeň Miloš Kovář. Obec má celkem 170 domků a podle Kováře budou všichni rádi, když se na zemském povrchu udrží půlka obce. Při průjezdu moravskými obcemi si připadáte, jako když projíždíte různými staletími. V jedné vesnici to vypadá

docela normálně, lidé se baví a jako obvykle pracují, ale o pět kilometrů dále je to jako za středověku po válce či moru: spadlé domy, nánosy bahna a nešťastní lidé. V obci Náklo je ještě větší extrém: lidé z části této obce, která je na kopci a velká voda je tedy nezasáhla, jsou téměř bezstarostní, zato o pár kroků níže je to horší. Stará babička, která zažila až dvoumetrové vlny v obci Náklo, nechce vůbec o katastrofě mluvit. Jen co zaslechně otázku, která končí slovy vodní živel, otáčí se a rychle utíká k domovu. „Ne, nechte mne být, to byla hrůza,“ křičela pouze.

Malé obce byly ponechány napospas osudu i v prvních chvílích ničivých záplav. Čtyřiašedesátiletý muž ze Střeň tvrdí, že ani krizový štáb v Olomouci vůbec nevěděl, co se v této malé vesničce děje. „Když to obec zaplavilo, byl jsem služebně v Prostějově. Ihned jsem se snažil tam dostat, měl jsem doma matku a nevěděl jsem, co s ní je. V Olomouci tvrdili, že jsou všichni evakuováni. Ale pak mi jeden známý, co měl v obci děti, říkal, že lžou, že Střeň je odříznutá od světa, že tam všichni žijí bez pomoci,“ vypráví, a někdy se neudrží a přidává do svého slovníku i nadávky. „To ústředí v Olomouci, kde seděl Skalický, selhalo,“ míní muž. Nemohoucnost všech státních orgánů ho psychicky zlomila. „Byl jsem opravdu bez sebe. Nakonec jsem se rozbrečel v Neředíně na letišti, kde bylo improvizované stanoviště letecké techniky. Vzali mne vrtulníkem do mé obce a pak jsem začal zachraňovat ostatní lidí,“ uvedl. Obyvatel Střeň tvrdí, že nebyl vojenského útvaru v nedalekých Nových Zámcích, byli by se některí lidé ve vsi utopili. „Vojáci přijeli, aniž je někdo volal. Prostě si spočítali, co se asi děje, a byli ve Střeňi první a velkými tatrovkami zachraňovali lidí. Ten šéf posádky by si zasloužil metál,“ míní.

Třiašedesátiletá Zdeňka Olbertová sotva popadá dech, když popisuje svůj osud. „Jsem na tom nějak špatně. Je to čím dál tím horší. Zrovna jsme to s manželem před čtrnácti dny dostavěli. A teď přijde tobě,“ říká a ukazuje na svůj dům, v němž je po povodni díra jako po zásahu granátem. V obci Střeň zemřel při evakuaci čtyřiašedesátiletý Vojtěch Dostál. „Nevydržel nouzové stěhování při jízdě v obrněném transportéru,“ vysvětluje tragickou událost zástupce starosty Miloš Kovář. I tato obec, podobně jako nejpostiženější Troubkou nad Bečvou u Přerova, by potřebovala zástupy psychologů, kteří by nešťastné lidí dostali z těžkého stresu. „Ještě dnes se klepu. Nejhorší to bylo, když jsem v noci slyšela obromnou ránu, jak se zřítil dům naproti nám. Měla jsem hrozný strach. V domě jsem byla sama a všude okolo samá voda,“ vzpomíná dvaadesátiletá Marie Lónová, jejíž dům zatím povodeně vydržel a stojí. „Je to tragédie, potřebujeme velkou pomoc, aby se opět vrátil do obce život. Nemohli byste zverejnit číslo našeho humanitárního konta na obnovu Střeň? Je to u České spořitelny v Litovli 35–6012152–818/0800,“ prosí Miloš Kovář. „Jedna pohroma nás postihla, ale ta druhá je teprve před námi. Čekáme tu komáří kalamitu. Expert

„Olomouce to tu prožkoumal a tvrdí, že po velké vodě se tu rozmnozí obrovské množství komářů,“ říká zástupce starosty. Střeň je známá neobvykle velkým výskytem komářů, ale tentokrát to zřejmě přesáhne všechny dosavadní rekordy. „Lidem hrozí z komářího pichnutí různé infekce. Potřebujeme hodně speciálních přípravků proti komářům,“ vysvětluje třízivou situaci Miloš Kovář v jedné z nejpostiženějších malých obcí na střední Moravě.

Jaroslav Kmenta, Mladá fronta

Apokalypsa nás spojila

Několik kilometrů před námi se za oknem letadla objevuje na obzoru apokalypsa. Vidíme jen obrovské plochy zakalené nahnědle vody. Je před druhým červencovým víkendem. Kolínský pilot Jaroslav Novák (57) ukazuje reportérům Blesk magazínu městečko Litovel u Olomouce i vesničky kolem, které pobítila povodeň, a nalétává s letadlem Cesna 172 nad zatopená místa. Tři Dvory, Červenka, Víska, Roždovice, Lhota, Střeň, Pňovice... Paneláky, rodinné domky, chaty, továrny, hospodářská stavení, kostelíky, úřady, hospody... Tisíce staveb, silnice a železnic, pole, to vše se rázem ocitlo v zajetí hrůzových vod. Z mnoha míst museli být evakuováni lidé. Tragédie dole pod námi si vyžádala i lidské životy, zranění. Mnohé stavby nevydržely a zřítily se, další jsou zdevastované. Bude už rádění živlů konec? Jednou z nejvíce postižených obcí u Litovle byla vesnička Střeň s 540 obyvateli a 170 domy.

Vypravili jsme se tam nedlouho nato, co se po povodni vrátili domů první lidé. Starosta obce Vladimír Kamínek (40) nás několik hodin poté, co začala opadávat voda, se znamuje s tragickou bilancí povodně ve Střeni: jeden mrtvý (infarkt při transportu z obce), asi deset zraněných, 23 zřícených domů (některé zřícením ještě hrozí) a další mnohamilionové škody, které se zatím nedají přesně vyčítat. Těsně před uzávěrkou jsme se doveděli, že počet spadlých domů v obci se zvýšil již na třicet.

První pomoc

Ve velkém sále kulturního domu voda již opadla, ale zůstaly po ní obrovské „boule“ na parketátech. Na stolech leží hromady konzerv, dětských výživ, chleba a mléka v krabicích, čaje, kávy, mydla, pracích a čisticích prostředků, ale i peřiny, ošacení, obuv. Nechybí ani pitná voda, svíčky, baterky... vše, co sem vojáci a další lidé v rámci humanitární pomoci již stačili dorézt.

Pro jídlo, pití a nezbytné věci si přicházejí lidé z obce, kteří o všechno přišli. Vodu, chleba, svíčky, přikryvky jim vydává v „kulturnáku“ starosta. O patro výše, v kance-

láři obecního úřadu, dávají dohromady evidenci obyvatel (kam byl kdo evakuován a kdo se již vrátil) i výši škod. Sekretářka Marta Podhorná (31) právě pře velkou ceduli s radami, co mají lidé po návratu do zbořených a zdevastovaných domů dělat nejdříve, a vyzývá ji u vchodu do úřadu. Pomáhá i radní Julius Sanislo (41) a lidé z obce, kteří se zatím do svých domů vrátil nemohou. Jedním z nich je i Milan Uram (44). Poté, co se brodil vodou v okolí svého domku, mu lékař zjistil infekci nohou, a proto je má v obvazech. Kontaktu se záplavovou vodou, ve které jsou vyplavené i septiky, se proto musí v nejbližších dnech vyvarovat.

„Víte, v posledních letech se mnoho lidí v naší zemi začalo starat jen a jen o sebe. Myslí jsme si, že jeden druhého k životu ani nepotřebujeme,“ staří nám ještě říci starosta Střeň, než ho obklaplí další obyvatelé, vracející se domů. „Při tragédii však lidé rychle našli cestu k sobě, povodeň nás všechny spojila. Nedovedete si představit, s jakým úsilím nám pomáhají obyvatelé z okolních obcí, vojáci či třeba lidé zcela neznámí v rámci humanitární pomoci.“

Zachránil nás vrtulník

Když se voda z řeky Moravy valila na vesnici, snažili se obyvatelé prorazit hráz, kterou tvořila silnice do blízkého Nákladu. Po velkém úsilí se jim podařilo vybagrovat průrvy, ale obec to stejně nezachránilo. Voda stoupala rychlostí sedmnáct centimetrů za hodinu, a nakonec se povodňová vlna hnala přes vesnici jako divoká řeka. V některých místech bylo metr a půl vody, obec se stala smrtonosným řečištěm.

„Mne a děti zachránil v kritických chvílích vrtulník,“ vypráví nám Alena Veiserová (24) z domku s číslem 158. „Hruža, hruža! Bylo poledne, voda stoupala a kolem nás padaly domy. Musela jsem si lehnout na speciální lůžko, vedle mne ležela čtyřletá Petruška, pětiletý Martin mi ležel v nohách, zavázali nás a už jsme letěli vzhůru. Bála jsem se pohnout, podívat dolů. Oddychla jsem si, teprve když jsme přistáli na státní silnici. Jediný Martin to bral jako malé dobrodružství, vzal si s sebou na tu výpravu“ stříkací pistoli.“

Prodávala ve vodě

Majitelka místní prodejny Marie Jabodová (57) měla záplavený obchod i sklad. V šude jsou nánoisy bahna, mnoho zboží, zejména z lednice a mražáku, se musí vyhodit. „Před povodní jsem prodávala do poslední chvíle,“ vzpomíná, „aby lidé měli zásoby. Stály jsme tady s prodavačkami už ve vodě, i zákazníci stáli ve vodě, chlapci nám zvedli lednice a pulty na špalky, ale nebylo to nic platné. Voda nakonec téměř všechno zničila. Podívejte se na tu spoušť kolem, na spadlé baráky...“ zanikají její další slova v slzách.

Hyeny v akci

„Představte si, že přes zřícený štít vnikli v noci do trosek mého domu tři neznámí mladíci a chystali se rabovat,“ tvrdí nám pan Sedláček, když se kolem něho vracíme zničenou obcí zpět. „Sousedí je však zahledli a začali na ně křičet, takže se zloději lekli a nakonec utekli. Kdybych je chytil, tak bych je snad vlastnoručně utopil.“ Další případ rabování byl prý zaznamenán o několik domů dále. Říká nám to jeden z vojáků, kteří ve Střeni hlkují. Ztratila se mikrovlnná trouba a další věci, ale lidské hyeny nikdo nechytil.“

Roman Schuster a Josef Smola, Blesk magazín

Obce nedostaly údaje z loňských povodní

Střeň/Olomouc

Otevřený střet měst a obcí – spory okolo preventivních protipovodňových opatření na Olomoucku se rozrůstají.

Jako první proběhla slovní přestřelka mezi Olomoucí a obcí Střeň. Příčinou sporu je záměr Střeně snížit zdejší komunikaci o půl metru. Podle starosty Vladimíra Kamínka chce radnice tímto opatřením ochránit obec před případnou povodní. „Silnice tu vznikla v roce 1960 a nemá žádné historické opodstatnění. Ten, kdo ji tvoril, vůbec nerespektoval vodní poměry v okolí,“ řekl nám Vladimír Kamínek. Podle starostova názoru snížení výšky cesty neohrozí Olomouc, protože množství zadržené vody komunikací není nijak velké. Starosta předpokládá, že stavební práce by mohly proběhnout ještě v letošním roce.

S tímto postupem však nesouhlasí olomoučtí radní. Ti se v minulých dnech vyslovili proti záměru Střeně, který by podle nich mohl městu uškodit. Radní se obávají zejména zrychlení příchodu případné povodňové vlny. Opatření by prý navíc ohrozilo i další sídla v okolí. První na ráně by byl podle nich nedaleký Hynkov, pro který by i menší zvýšení hladiny mohlo znamenat obdobné povodně jako loni.

Náměstek olomouckého primátora Miroslav Studený se domnívá, že protipovodňová opatření musejí být řešena na mnohem větším území, než jsou hranice jednotlivých obcí. Samosprávy by proto měly spíše spolupracovat, než se přít. Spory mezi radnicemi přitom propukají díky nervozitě jejich pracovníků, kteří dodnes neznaří detailní průběh loňské povodně. Dosud totiž nebyla zveřejněna zpráva o průtocích v krizových dnech, bez níž nemůže začít seriózní vědecká diskuse. „Mluvit o poldrech, přehradách či obtokových kanálech je předčasné. Vždyť my ani nevíme, na jakou vodu máme vlastně území připravovat,“ řekl nám jeden z odborníků.

Ivo Heger, Středomoravský deník

Závěrem

Události roku 1997 zanechaly citelné a nesmazatelné stopy na psychice lidí i šrámy na krajině. Pro mnohé toto hektické údobí znamená nadlidské zatížení, s nímž se mnozí budou vypořádávat po dlouhé roky.

Ke cti všech, kterým se život během jediné noci změnil, budíž to, že svou sveřepostí, pílí, odhodláním, neúnavností a touhou utkat se s krutým osudem, vytvořili svým rodinám a blízkým nové základy pro budoucí domov.

Na tomto místě bychom rádi poděkovali všem aktérům nesčetných forem pomoci, v to počítaje i všechny prosté lidí z celé naší vlasti i ze zahraničí, kterým nebyly osudy moravských vesnic a jejich obyvatel lhostejné.

Dnes, s odstupem doby, si klademe otázky typu, zda bylo vůbec možné ubránit se živilu či se mu postavit. Čísla hydrologických propočtů hovoří jasně: „nad podobnou calamitou nelze zvítězit, kže se jí pouze brání“.

Pro budoucí pokolení je však potřeba ony hrozné okamžiky, které prožívaly desetitisíce Moravanů, uchovat v paměti. Je třeba si je připomenout vždy, když bude řešena otázka: „Je, či není v lidských silách poručit přírodě?“

Mementem z doby nedávno minulé budíž toto: At' toliko zatracovaný pojem sounáležitosti a vzájemné potřebnosti nabývá na sile a významu nejen v čase, kdy se jedinec či společenství ocitne na pokraji zoufalství.